

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO - 572441 - I/07/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 5 czerwca 2009 r.

Oświadczenie Rzecznika Praw Obywatelskich przed wyborami do Parlamentu Europejskiego

W dniu 7 czerwca bieżącego roku Polacy będą po raz drugi wybierać swoich przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego. Pomimo wysokiego poparcia dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej oraz stosunkowo dużego zaufania do działalności instytucji unijnych, w ostatnich wyborach do Parlamentu Europejskiego udział wzięła zaledwie jedna piąta uprawnionych do głosowania w naszym kraju. Według deklaracji osób nieuczestniczących w wyborach, jednym z powodów ich absencji były różnego rodzaju obiektywne trudności w dotarciu do lokali wyborczych. Problem ten dotyczy w szczególności osób niepełnosprawnych oraz osób w podeszłym wieku.

W corocznych informacjach o stanie przestrzegania praw i wolności człowieka i obywatela oraz w kolejnych wystąpieniach do przedstawicieli władz zwracałem uwagę na potrzebę nowelizacji przepisów prawa wyborczego, w tym odstępiania od wymogu osobistego stawiennictwa w lokalach obwodowych komisji wyborczych. Na szczególną uwagę zasługują tu znane państwom europejskim alternatywne sposoby głosowania tj. głosowanie korespondencyjne, głosowanie przez pełnomocnika lub głosowanie za pomocą nośników elektronicznych. Polskie prawo wyborcze należy dostosować do zmieniających się warunków społecznych, a także umożliwić korzystanie z konstytucyjnych praw osobom chorym, niepełnosprawnym i obywatelom przebywającym poza granicami kraju. Jako Rzecznik Praw Obywatelskich wyrażałem swoje poparcie dla koncepcji nowoczesnego kodeksu wyborczego, który w kompleksowy sposób regulowałby kwestie związane

z przeprowadzaniem wyborów i referendów w Polsce. Problemy te poruszałem w licznych wystąpieniach do Prezesa Rady Ministrów.

Wybory do Parlamentu Europejskiego są wyborami powszechnymi. Oznacza to, że organy władzy publicznej powinny umożliwić oddanie głosu wszystkim obywatelom wyrażającym chęć współdecydowania o losach państwa i narodu, którzy nie zostali pozbawieni tej możliwości prawomocnym wyrokiem sądowym. Nie ulega wątpliwości, że także osobom niewidomym i niedowidzącym należy stworzyć warunki zapewniające możliwość udziału w głosowaniu. Mając to na uwadze wystąpiłem do Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, zwracając uwagę, że obecne rozwiązania prawne nie tylko ograniczają, ale faktycznie pozbawiają osoby niewidome i niedowidzące możliwości oddania głosu w sposób bezpośredni i w głosowaniu tajnym. Ponadto wraz ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Integracji rozpoczęliśmy akcję „Dostosowujemy lokale wyborcze”. Celem przedsięwzięcia był przegląd tych lokali, które w ostatnich latach pełniły funkcje siedzib obwodowych komisji wyborczych pod kątem ich dostępności dla osób niepełnosprawnych i osób w podeszłym wieku. W odpowiedzi na kilkadziesiąt skarg, zwróciłem się do właściwych wójtów i burmistrzów z prośbą o rozważenie możliwości zmiany dotychczasowej siedziby lokalu wyborczego lub o dostosowanie go do potrzeb osób niepełnosprawnych. W kilku przypadkach udało się uzyskać pożądane rozwiązanie. Z satysfakcją przyjąłem także deklarację Ministra Spraw Zagranicznych, który zobowiązał się dołożyć wszelkich starań, aby lokale komisji wyborczych usytuowane poza granicami kraju uwzględniały prawa i potrzeby niepełnosprawnych wyborców.

Doceniając wysiłek tych gmin, które od lat mogą pochwalić się dobrą praktyką w zakresie ułatwiania osobom niepełnosprawnym udziału w głosowaniu, chciałbym podziękować za wkład pracy i wrażliwość na potrzeby tej grupy wyborców. Wierzę, że wspólny wysiłek pozwoli zapewnić wszystkim obywatelom możliwość wyrażenia opinii, komu powierzyć prawo decydowania o naszej przyszłości w Europie.

